

tales, quod non conuenit alteri in quantum tale, illa necessario formaliter distinguuntur, quoniam reduplicatio cadit super rationem formalem. si ergo sit eadem ratio formalis, necessario idem predicatum predicatur eadem reduplicacione apposta. uerbi gratia, si homini in quantum homo, conuenit ridere, & lapidi in quantum lapis, non: necessario homo a lapide formaliter distinguitur, alias sub eadem ratione conueniret utriusque.

¶ Quantum ad quartum, dico, quod in diuinis est essentialis distinctio respectu creaturam, item realis personarum distinctio ad intra. In eadem quos persona est formalis distinctio inter relationem, atque essentialiam. Rursus, in eadem persona est distinctio essentialis & intrinsecorum modorum formalis.

Questio. ¶ Deinde queritur, utrum diuina perfectiones, seu attributa distinguantur ex natura rei ab inuicem. Ad quod dico, quod imo.

duodecim ¶ Ad quod probandum induco duodecim contradicciones, in diuinis perfectionibus fundatas.

- 1 Prima, quod intellectus est principium productum uerbi, non uoluntas: & quod uoluntas est principium productuum spiritalium, non ipse intellectus. Similiter intellectus diuinus intelligit, uoluntas diuina non intelligit. similiter diuina uoluntas uult, diuinus intellectus non uult. Secunda contradiccio fundatur in actu intelligendi, & uolendi: quia actus intelligendi diuinus terminatur ad omnia tam bona, quam mala: actus autem uolendi terminatur tantum ad bona. Tertia contradiccio fundatur in actu uolendi. Deus enim habet actum uolendi respectu omnium uitorum, & habet actum uolendi respectu omnium bonorum, & non habet actum uolendi respectu bonorum, ergo hi actus distinguuntur ab inuicem ex natura rei, secluso omni actu intellectus creati. Quarta contradiccio fundatur in uoluntate signi, & benedictionis. sic Deus uoluit omnia, quae facta sunt ab aeterno uoluntate beneplaciti, alioquin nunquam fuissent facta: & tamen noluit omnia uoluntate signi, quia multa prohibuit.
- 5 Quinta contradiccio fundatur in potentia ordinata, & absoluta. Nam uulgo dicitur, & uerum est, quod multa potest Deus de potentia absoluta, quae non potest de potentia ordinata: ut iustos damnare, damnatos saluare. Sexta contradiccio fundatur in notitia uisionis, & simplicis intelligentiae. Anima enim Christi notitia simplicis uisionis cognoscit omnia, quae & uerbum, non autem notitia simplicis intelligentiae. Septima contradiccio fundatur in diuina sapientia, & scientia, eas proprie accipiendo, prout sapientia est aeternorum, scientia temporalium. Nam Deus habet sapientiam de sua essentiali, non autem scientiam: & de temporalibus habet scientiam, non sapientiam: ergo sapientia, & scientia formaliter ex natura rei distinguuntur in Deo. Octaua fundatur in diuina iustitia, & misericordia, quibus distincti conueniunt actus, ita quod per misericordiam saluantur, qui per iustitiam damnarentur. Non fundatur in actibus fruendi, & credendi, qui in Deo formaliter sunt. Nam frui se, non uitur se: similiter uitur creaturis, non frui. Decima fundatur in infinitate, & necessitate. Infinitas nanque repugnat relationi diuinae, cum infinitas sit perfectio simpliciter: & tamen necessitas non repugnat ei, cui utraque emanatio sit necessaria. Undecima fundatur in substantia, & spiritualitate. Nam ratione substantiae communicat Deus rei materiali, non secundum quod spiritus. Duodecima fundatur in causalitate, & aeternitate. Demonstrabile enim est Deum esse

se aeternum, non autem fortassis, quod sit omnium causa effectiua. Haec Franciscus. Qui de ista materia scribit diffusè, & suo modo subtiliter, atque ex praetactis contradiccionibus nititur persuadere, distinctiorem formalem ex natura rei inter attributa diuina, quia ut ait: Ea, de quibus demonstrantur diuersa, & quibus conueniunt opposita etiam contradiccione, omni actu intellectus secluso, ex sua distinguuntur natura. Consequenter tangam positionem Durandi de ista materia.

¶ Durandus ergo inter caetera scribit: Eorum quae sunt in Deo, & creaturis, quaedam correspondent Deo secundum oppositionem, ut infinitum in Deo, & finitum in creaturis. Quaedam secundum causalitatem, ut creator, & creatura: Quaedam secundum analogiam, & proportionem, ut sapientia in Deo, & creaturis. sicq; de bonitate, iustitia, & consimilibus. Ea, quae sunt primae oppositionis, & secundae, non dicuntur proprie attributa, uel saltem non faciunt difficultatem in quaestione proposita, sed soli illa, quae sunt tertij modi, in quibus Deus & creatura conueniunt. Haec autem sunt quae in sua ratione imperfectio non includunt, neq; excludit. Nam si eam includerent, Deo non conuenirent: si eam excluderent, non conuenirent creatis. Insuper diffam quare, an attributa accipiuntur in Deo absque habitu dine ad creatura: & utrum eorum differentia accipiuntur in Deo etiam absque habitu dine tali. Si quaestio pro cederet primo modo, & attributa uocarentur quae conueniunt Deo sine oppositionem ad creaturas, uel sine causalitatem, ut esse infinitum, esse creator: sic dicendum, quod nihil tale potest concipi esse in Deo, sed a quocunque intellectu, nisi in habitu dine ad creaturas. Nihil enim concipi potest sine eo, quod clauditur in sua ratione, siue includatur ut pars essentialis, siue ut obiectum uel terminus actionis uel relationis. Sicut non potest intelligi dealbatio sine albedine, siue includatur per modum oppositionis, sicut includitur habitus in ratione priuationis, uel affirmatio in ratione negationis: sicut cecitas non potest intelligi, non intellectu uisum nec non homo, homine non intellectu: sed ratione eorum: quae attribuitur Deo per modum causalitatis, est creatura per modum termini, uel obiecti, uel correlatiui, ut pater de creatore, & creatura. Creatura enim est terminus uel obiectum creationis, uel potentiae creandi. Est quoque terminus relationis, quia Deus refertur ut creator. Porro de ratione eorum, quae conueniunt Deo per oppositionem ad creaturas, est aliquid creatum, sicut habitus est de ratione priuationis, uel affirmatio de ratione negationis, ut patet cum Deus dicitur infinitus. Est enim infinitum, dicitur priuationem, uel negationem finitatis, quae finitatis non potest esse nisi in creaturis: ideo non conueniunt Deo, nisi in habitu dine ad creaturas: & per consequens nec eorum conuenientia, nec differentia. Si autem attributa uocentur perfectiones posituae, communes Deo, & creaturis, quae non dicuntur secundum aliquam causalitatem Dei ad creaturas, sicut esse intelligentem, uolentem, iustum, & huiusmodi: planum est, quae talia conueniunt Deo secundum se absque habitu dine ad creatura: & possunt intelligi esse in Deo, absque habitu dine ad quodcunque creatum. Si uero quaestio intelligatur secundo modo, uidelicet utrum distinctio talium attributorum possit esse in Deo absque operatione intellectus comparantis Deum ad creatura: sic est triplex opinio. Una, quae ponit, quod attributa ista differunt in Deo formaliter ex natura rei ante omnem operationem intellectus: quae opinio quatuor

Positio Durandi.

Quo quae in creaturis sunt Deo correspondent.

Triplex opinio.